

Saukkolan Sanomat

*** Riippumaton tiedotuslehtinen, joka jaetaan lähes joka talouteen säännöllisen epäsäännöllisesti ***

No. 1/2006

Maanantai 13.3.2006

*Hyvä on hiihtäjän hiihdellä
kun hanki on hohtava alla,
kun taivas kirkasna kaareutuu –
mut hauskempi hiihtää, kun ruskavi puu
tuul` ulvovi, polku on ummessa
ja tuisku on taivahalla.*

*Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun ystävä häll` on myötä,
kun latu on aukaistu edessään –
mut parempi hiihdellä yksinään,
tiens` itse aukaista itselleen
ja yksin uhmata yötä.*

Eino Leino "Hyvä on hiihtäjän hiihdellä"

Köntykset mukana Umpihankiihdon MM-kisoissa

Köntysten pieni iskuryhmä osallistui 11.-12.2. Pudasjärvellä järjestettyihin Umpihankiihdon MM-kisoihin. Oli aika lunastaa lupaukset, kun oli tullut luvattua ottaa haaste vastaan pari kertaa aiemmin kisoihin osallistuneelta **Juhani Kuuselta**. Köntyksiä edustamaan tällä ensimmäisellä, mutta ei viimeisellä, kerralla joukkueeseen halukkaista valittiin **Matti Riuttanen**, **Esko Parkkonen** ja **Pekka Väliavaara** sekä vielä jossain vaiheessa Köntykseksi tuleva **Jarmo Lahtinen**. Harjoittelu muodostui hiihtämisestä toisilla enempi ja toisilla vastaavasti vähempi. Kolme viikkoa ennen kisaa iskuryhmä vietti vielä yhteisharjoituksena yhden onnistuneen testiyöpymisen laavussa nukkuen yli 30 pakkasessa.

Kilpailua edeltävänä perjantaina ryhmä majoittui Pikku-Syötteelle, josta lauantaiaamuna oltiin valmiit lähtemään täyspakkas selässä matkaan. Ensimmäinen kisapäivä lauantaiaamuna valkeni erittäin kauniina paksun tykyn pettämien puiden kattamassa vaaramaisemassa.

Kisan alkutaival oli tosi verikkaista ja ruuhkaa syntyi hiihtäjien tungeksiessa samoille latu-urille tiukassa metsässä. Ensimmäisen kilometrin jälkeen alkoi sitten olla väljempää ja pääsi hiihtelemään paremmin omaan tahtiin. Ensimmäisen päivän aikana oli pakollisia rastipaikkoja tehtävineen viisi, joista vääristä vastauksista tuli sakkominuutteja. Pääreitiltä muutaman kilometrin sivussa oli lisärastipaikkoja, joissa käymällä olisi vastaavasti saanut seuraavan päivän lähtöajasta vähennettäviä minuutteja. Pääsimme hiihtelemään lähes kokoajan kärkir ryhmän tekemää latu-uraa, mutta umpeakin jouduttiin hieman kulkemaan, jopa hieman harhailuakin tuli harrastettua sekä hangessa rypemistä. Iltaa kohti sää kylmeni huomattavasti ja pimeys valtasi tienoon, otsalamput vain vilkkuivat kuutamossa. Ennen kuin päivä oli illassa saatoimme todeta korven lyöneen monta kertaa takaisin, mutta Köntys kesti.

Yöpyminen tapahtui sille varatulla alueella, jonne joka ryhmä rakenteli omat nuotiot ja majoitteet. Illan tullen tienoon täytti iloinen puheen sorina, palavien puiden räiske, polttopuiden pilkkomisen äänet sekä vahva nuotion savun haju. Metsä näytti kauempaa katsottuna suorastaan satumaiselta kun satakunta nuotiota loi lumisiin puihin punertavan valonsa. Vaikka lisärasteilla emme käyneetkään, niin silti pienten kartanlukuvirheiden ja ensikertalaisen kokemattomuuden syyksi laittaen emme aivan ehtineet annettuun kymmeneen tuntiin hiihtää ensimmäisen päivän osuutta, joten 11 minuutin ylityksestä saimme 8 sakkominuuttia. Tehtävävirheet mukaan lukien saimme 22 minuuttia aikasakkoa, joka mukaan seuraavan päivän lähtöaika määräytyi.

Sunnuntai aamuna oli vuorossa varsinainen kilpahihto-osuus. Jokaisen joukkueen piti hiihtää tasaista suota, jossa oli paikoin rämeistä männikköä, yhteensä noin yhdeksän kilometrin matka. Jokaisen joukkueen piti hiihtää omaa latuaan umpihankeen aina välillä kärkimiestä vaihtaen. Kunkin joukkueen perässä hiihti valvoja varmistamassa, että hiihtävä ryhmä ei käyttänyt toisten ryhmien uria.

Vaikka suo osansa voimista veikin, niin maalin saavuttaessa tuntui kuin niitä olisi tullut lisää, kun kuuli omien kannustamaan tulleiden tukijoukkojen huutavan "Hyvä Köntykset". Maalissa saimme järjestäjien puolesta viralliset halaukset ja lämmintä mehua. Emme häpeä tunnustaa hävinneemme vetoa Kuuselan Juhaniin kokeneelle joukkueelle, emme hävinneet huonolle joukkueelle.

Onnittelut ja kiitokset Juhaniin, sillä ilman Juhaniin haastetta olisi tämäkin hieno kisa jäänyt kokematta. Kaiken kaikkiaan kisa oli kokemisen arvoinen ja kokemus oli erittäin opettavainen seuraavaa kertaa ajatellen ja sijoituskin oli meille riittävä tällä kertaa.

Pekka

Esko Parkkonen, Matti Riuttanen, Pekka Väliavaara ja Jarmo Lahtinen lämmittelemässä ja kuivattelemassa varusteitaan yöleirissä.

57.	ANDORRA	Pekka Seppänen Tarja Kujala Anne Punnonen	Rovaniemi Rovaniemi	1. 1.	2.56,52	1.50,52
58.	KÖNTYS Sarvenperän ja Saukkolan aikamiesten voimistelukerho	Matti Riuttanen Jarmo Lahtinen Esko Parkkonen Pekka Väliavaara	Korpilahti Korpilahti Korpilahti Korpilahti	1. 1. 1.	2.58,07	2.12,07
	Uusikaian Kynsi	Jani Vuoti Antti Haataja Pekka Kauppi	Matkaniva Helsinki Ranua Oulu	5. 6. 2.	2.59,42	2.11,42

Kauhuja koulutiellä

Aloitin koulunkäyntini sotatalvena. Kodistani kulmalasta oli metsäistä taivalta, Niittylän raittia lukuun ottamatta, Haaran mäelle n. 1 km ja se matka oli hiljaiselle, aralle lapselle joka aamuinen painajainen.

Metsästä kuului outoja risahduksia. Tienvarren kivet ja kannot olivat hämärässä paljon kookkaampia kuin päivän valossa ja tuulen humina kuulosti korvissani huohotukselta.

En pelännyt mörköjä enkä muita kummituksia, sillä tiesin jotenkin alitajuisesti, ettei niitä oikeasti ole, vaikka Urhosetäni antaumuksella toisinaan kertoi kummitusjuttuja. Pelkäsin pahoja ihmisiä. Aikuiset puhuivat desanteista, ryssistä, joita pudotettiin metsäisille seuduille sabotoimaan kotirintamaa. Puhuttiin desanttijahdeista, oudoista hiippareista, heinäladoissa yöpymisistä jne. Mutta kukaan ei kertonut, että desanttien tehtävät olivat aivan jotain muuta kuin koulutieltään taapertavien pikkutyttöjen tappaminen.

Niinpä minä henki kurkussa, kuoleman kauhuisena yritin juosta tuon kilometrin matkan, mutta en jaksanut. Sitten keksin, että jos veisaan virttä, niin eihän paatuneempikaan desantti kehtaa kimppuuni hyökätä. Niinpä lauloin. ”*Joutukaa sielut on aikamme kallis, vuotemme virtana vierivi pois...*”. Sen virren voi rytmittää nopeaan kävelyyn, hölkkään. Lauloin ja läähätin niin pitkään kuin jaksoin. Sitten vaihdoin virteen ”*Herraa hyvää kiittäkää, iloiten ylistäkää...*”, jossa oli hitaampi poljento ja sitten alkoikin jo Haaran mäki näkyä. Sieltä liittyi matkaan mukaan Sulasalmen sisarukset ja pelko poistui. Lauloin varmaan muitakin virsiä desantteja karkottaakseni, mutta nuo edellä mainitut ovat jääneet eniten laulettuina mieleen. Ralleihin en luottanut.

Peloistani en kehdannut kertoa edes vanhemmilleni, sillä huomasin heidän hymyilevän joka iltaiselle ulkoahuussissa käymiselleni. En nimittäin koskaan ehtinyt pistää huussin ovea hakaan syöksyessäni sieltä kintut vilisten pihan yli ja ryminällä ulko-ovesta sisään, sillä joku juoksi takanani ja yritti suurella kouralla tavoittaa kaulustani.

Sota loppui aikanaan. Mahdolliset desantit vangittiin. Tuli rauha ja pelkoni katosi.

Liisi Marja-aho

Vartuneemmalle väelle suunnattu Elämän virtapiiri eli ELVryhmä, aloitti toimintansa

Ensimmäinen kokoontuminen Sarvenperällä 24.2. kokosi peräti 15 osanottajaa Saukkolan ja Sarvenperän alueelta. Projektipäällikkö **Marika Mäntyvaara** esitteli vielä lyhyesti ELVIN toimintaperiaatteita ja käytännön asiota päiväkahvin lomassa sekä kirjasi ryhmän toiveita jatkoa ajatellen.

Toivelistalle kirjattiin mm. retkiä lähiseudulle, kirjallisuus-keskusteluja, runoja, liikuntatuokioita sekä tuoli- ja aivojumbppaa. Kädentaito-osuudessa voisi olla mm. varpaluudan ja kranssien valmistusta. Myös vapaan sanan osuutta pidettiin tärkeänä. Ja päiväkahvit kuuluu tietenkin ohjelmaan.

Ryhmä kokoontuu joka toinen perjantai klo 12-14 Sarvenperän koululla, seuraava on siis 10.3. ja lisää osallistujia mahtuu vielä mukaan. Vapaaehtoisiksi vetäjiksi ovat lupautuneet **Eeva Oravuo, Juhani Kuusela, Matti Riuttanen ja Seija Halinen**.

Ensimmäinen kokoontuminen iloisine puheensorinoineen antoi lupauksen mukavista yhteisistä hetkistä jatkossakin. Tervetuloa mukaan. ELVI-ryhmä kokoontuu Moksins kylätalolla joka toinen tiistai klo 12-14 ja Sarvenperällä joka toinen perjantai, voit halutessasi osallistua vaikka molempiin. S.H.

kuva: Seija Halinen

Saukkolan Isku ry

Kevätkokous Saukossa to. 23.3.2006 klo 18.00
esillä sääntömääräiset asiat

Tervetuloa
Johtokunta

Saukkolan kyläseura ry

Kevätkokous Saukossa to. 23.3.2006 klo 18.30
esillä sääntömääräiset asiat

Tervetuloa
Hallitus

Torppa nimeltään Nahkamäki

Staffanilan renki-Matti ja piika-Eeva perustivat vuonna 1814 Torpan Nahkamäen etelärinteelle. Nahkamäki nimisenä Torppana se oli vuoteen 1925 asti, jolloin Kruunun Metsätorppasta tuli Nahkala niminen talo.

Saukkolan tilat 1800-luvun alussa

Saukkolahdessa oli 1810-luvun henkikirjan mukaan vain Saukkolan talo, sen torppa Hallamäki, Sutolan talo, sen torpat Hernesniemi ja Mäntymäki. Staffanilan talo ja sen perillisten uustilat Tapani, Warsaviita eli Mäkelä ja Tuoresoja sekä Niittylä.

Vanhan Staffanilan sijainti Kuusjärven rannalla, lähes vastapäätä nykyistä Tapania, Muuratjärveen laskevan joen tuntumassa. Talo oli aikoinaan lohkaistu Saukkolasta. Saukkolan väestön, kuten Nahkamäenkin sukujuuret ovat lähtöisin Saukkolahden kantataloista. Mitä kauemmaksi kylän historiassa mennään niin paljastuu, että lähes koko kylä on sukua keskenään.

Isojaon vaikutukset

Saukkolan kylän talot menettivät isojaossa 1700-luvun lopulla takamaansa ja niille oli perustettu Muuramen kruununpuisto. Hallamäki Saukkolan vanha torppa oli ainoa joka ei mennyt kruunulle. Isojako oli edistysaskel koko Saukkolan ja etenkin Sarvenperän kehitykselle. Suomi oli siirtynyt Venäjän haltuun ja kruunu halusi mailleen asutusta ja veronmaksajia, toisaalta maattomat ihmiset halusivat oman maapalan. Torppia perustettiin kin kylille 1800-luvulla kymmeniä.

Savupirtti Nahkamäen juurelle

Staffanilan talon piika-Eeva ja renki-Matti perustivat savupirtin Nahkamäen etelärinteelle. Korpilahden seurakunnan rippikirjassa vuosilta 1800 - 1807 kerrotaan Staffanilan talon sivulla Nahkamäki nimisen torpan perustamisesta Staffanilan alaisuuteen. Todellisuudessa torppa perustettiin kruunun maalle, sillä Torppa on kirkonkirjojen mukaan perustettu 1814. Sitä tukee Korpilahden Muuratjärven henkikirjat vuodelta 1815, jossa torppa on jo olemassa, mutta vuoden 1810 henkikirjoissa sitä ei vielä esiinny. Nahkamäki sukunimenä on vähän yli 100-vuotias, mutta Torppa nimeltään Nahkamäki jo kohta 200-vuotias. Sen nykyiset asukkaat ovat jo seitsemättä sukupolvea.

Nahkamäen suku

Minä aloitin sukuni seuraamisen niin, että seurasin Nahkamäen torpassa asunutta sukua aina 1700-luvun puoliväliin saakka, aikaan josta Korpilahden kirkonkirjat alkavat. Pystyin selvittämään Matin ja Eevan vanhemmat ja sisaret. Sisarien elämänvaiheita minä en ole kuitenkaan seurannut. Sillä aloitin varsinaisen sukuselvitykseni Nahkamäen torpasta, koska se on selkeä lähtökohta Nahkamäki nimiselle suvulle.

Aloittaessani paluun nykyaikaa kohti, minulle alkoi selvitä se kuinka paljon lapsia on Torpassa syntynyt ja miten kovaa elämä on Nahkamäen juurella ollut.

Torpanlasten jälkeläiset

Torpparin lapsista aina joku sai Torpan haltuunsa. Muut lapset laitettiin ns. mieronille, viimeistään rippikoulun jälkeen. He joutuivat piioiksi ja rengeiksi toisiin taloihin tai torppiin. Tässä vaiheessa aloin ymmärtää Nahkamäensuvun todellisen tilanteen. Nahkamäen torpanlasten jälkeläiset ovat aivan muita kuin Nahkamäkiä. Esimerkiksi ensimmäisen torpparin pojanpojan...pojat ovat nykyisin Virtasia, Aaltosia, Jokisia ja Niemisiä.

Suku kasvaa

Sukututkimus on vielä kesken, mutta jo nyt Eevan ja Matin avioliitto on tuottanut sukua kahdessa sadassa vuodessa 2100 henkilöä. Matin ja Eevan täysikäisiä lastenlasten...lapsia on yli 700 henkilöä. Sukunimi kirjo on laaja ja sukua löytyy ympäri Suomea, Ruotsista ja Pohjois-Amerikasta.

Tavoitteena sukukirja

Tavoitteenamme on tehdä joskus sukukirja Nahkamäentorpan lapsista ja heidän jälkeläisistään. Työ on vielä kesken, mutta se edistyy kokoajan. Innostus on suurta omia sukujuuriaan kohtaan. Nettisivuilla on kaikki sata vuotta vanhemmat tarinat. Olen kovin kiitollinen kaikista kommentteista ja korjauksista.

Torppa nimeltään Nahkamäki löytyy netistä; <http://www.kolumbus.fi/pertti.nahkamaki/>

Pertti Viljonpoika Nahkamäki

Allaisen pirut heilui Allaisen talossa Uuraisilla 1930 luvulla.

Kummitus riehui Allaisen talossa viikon keskivaiheilla ja lauantaisin melkein säännöllisesti pitemmän ajan ja asusti usein tuvan muurin ja seinän välissä ja tätä sen riehumista kävi moni seuraamassa, myös seurakunnan pappi.

Kerrotaan naapurin tulleen kerran korento mukanaan, että hän työntää sen sinne muurin ja seinän väliin, että onko siellä minkäänlaista vastusta. Mutta naapurin korento hukkui sinne hänen käsistään.

Minä tapasin muutaman vuoden jälkee miehen, joka oli tässä talossa töissä tuolloin ja kysyin oliko näissä jutuissa minkälainen perä, hän totesi ne todeksi ja kertoi myös joutuneensa sen kanssa kosketuksiin. Kertoi kerrankin olleensa talon väen kanssa syömässä tuvassa ja keittiön lattialla oli vakussa pieni lapsi nukkumassa, niin tämä kummitus tuli pukin hahmossa ja alkoi soutaa vakkua että lapsi lensi laitaista laitaan vakussa itkien kovasti. Kertoja sanoi heittäneensä ruokailun päälle sänkyyn vatsalleen ja sanoneensa, että mitä sinä lapsia kiusaat, onhan aikuisiakin. Silloin se tuli muurin välistä naisen hahmossa ja hyppäsi minun hartioilleni painaen sängyn pohjaa vasten niin lujaa, etten meinannut saada hengitettyä, enkä tämän jälkeen uskaltanut sitä vastustaa. Tämä vain yksi hänen kertomuksistaan.

Sitten hän sanoi isännän saaneen yhteyden Pohjanmaalla olevaan tietäjään, joka toisella yrityksellään sai kummituksen talosta lähtemään. Tätä kävi myös sen aikainen Keskisuomalaisen toimittaja toteamassa ja kertoi siitä pakinassaan siihen aikaan.

Uki